

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Adoptionsnämndens verksamhetsberättelse 2016

Dnr 369/02.02.03.00/2017

14.3.2017

Innehåll

Förord	4
1 Adoptionsnämndens sammansättning och uppgifter.....	6
2 Adoptionsnämndens verksamhet år 2016.....	9
2.1 Adoptionsnämndens administration.....	9
2.2 Utbildning och internationellt samarbete.....	9
2.3 Plenum.....	9
2.4 Sektionen för internationella ärenden och internationellt samarbete.....	10
2.5 Sektionen för adoptionstillstånd år 2016.....	13
3 Internationella adoptioner	15
3.1 Adoptionstjänstorganens utländska samarbetsinstanser	15
3.2 Utvecklingen av antalet barn som anlänt till Finland	16

Förord

Adoptionslagen reformerades i juli 2012 och statsrådet utnämnde en ny adoptionsnämnd för en femårig mandatperiod. Som ordförande för nämnden har jag fått ägna mig åt ett viktigt och lärorikt arbete för barn och familjer tillsammans med skickliga sakkunniga.

Föreliggande verksamhetsberättelse beskriver i huvudsak år 2016. Verksamhetsberättelse har inte skrivits för de övriga åren av adoptionsnämndens 5-åriga mandatperiod. Därför belyser vi här även viktiga händelser från föregående år.

Under mandatperioden har drygt 500 barn anlänt till Finland med adoptionsnämndens tillstånd. Antalet mottagna barn minskade drastiskt under åren 2015–2016. År 2016 anlände endast 58 barn till Finland via tillhandahållare av internationell adoptionstjänst, medan motsvarande antal år 2005 var 308 barn. Internationella adoptioner har minskat överallt i världen under 2000-talet. En av orsakerna är det växande intresset för inhemska adoptioner i de länder som överlåter barn till adoption. I Finland påverkades utvecklingen särskilt av att adoptionen av barn från Ryssland, Kenya och Etiopien upphörde under åren 2015–2016. År 2016 anlände ännu inga barn från de nya samarbetsländerna för adoption Bulgarien, Kirgisien och Taiwan. Antalet barn har minskat också på grund av att Helsingfors stad slutade ta emot nya ansökningar om internationell adoption.

Antalet sökande av internationell adoption har så småningom minskat år för år. En av orsakerna kan vara att utbudet av små, friska barn från utlandet har minskat. Av de barn som anlände till Finland år 2016 var 67 procent 2-åringar eller yngre. Barn som är i behov av internationell adoption är emellertid oftast äldre än 2 år eller i övrigt barn med särskilda behov eller syskon. Därför finns det behov av sökande som är villiga och lämpliga för adoption av barn med särskilda behov. Detta bör beaktas redan i adoptionsrådgivningen. Antalet inhemska adoptionssökande har hållit sig på lägre nivå än väntat. I nämnden bedömer vi sökandenas lämplighet som adoptionsföräldrar med hänsyn till barnets bästa. Det ligger i barnets intresse att få en stark familj.

Den internationella Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner förutsätter att adoptionsnämnden fungerar i ett nära samarbete med de övriga konventionsstaterna. Under den femåriga mandatperioden har adoptionsnämnden fördjupat sin roll som centralmyndighet genom att besöka de länder som Finland samarbetar med i adoptionsärenden. Också det nordiska samarbetet mellan adoptionsmyndigheterna fungerar bra.

Det finns ett etablerat samarbete mellan nämnden och tillhandahållare av internationell adoptionstjänst, och år 2016 beredde vi tillsammans förslag till att utveckla finansieringen av de tjänster som ges efter adoptionen. Det har förekommit fall i offentligheten som tyder på att särskilt stödet och tjänsterna efter adoptionen behöver förbättras. Nämnden har regelbundet årligen sammanträtt till plenum och bland annat föreslagit en förhöjning av adoptionsbidragen. Adoptionsnämndens sekretariat fick ökade resurser år 2016 som användes till att utveckla sekretariatets verksamhetsprocesser och förfarandet vid administrationen av adoptionsärenden.

I slutrakan av nämndens mandattid har jag glädjen att konstatera, att adoptionsnämndens ledamöter, tillhandahållare av internationell adoption i Finland och adoptionsrådgivarna har hög kompetens och tillförlitlighet. Barn- och familjeorganisationerna är ett värdefullt komplement till det officiella adoptionssystemet. Vi arbetar alla tillsammans för barn och familjer. Jag framför mitt varma tack till alla för ett gott samarbete.

Helsingfors den 14 mars 2017

Merja Vuori socialråd
adoptionsnämndens ordförande

1 Adoptionsnämndens sammansättning och uppgifter

Adoptionsnämnden fungerar vid Valvira, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, som en särskild sakkunnig-, tillstånds- och tillsynsmyndighet i adoptionsärenden. Adoptionsnämnden beviljar tillstånd både till inhemsk och till utländsk adoption. Därtill beviljar adoptionsnämnden tillstånd att tillhandahålla internationell adoptionstjänst och övervakar tillhandahållarnas verksamhet.

Adoptioner regleras av adoptionslagen (22/2012) och av Statsrådets förordning om adoption (202/2012). Vid alla beslut och andra åtgärder som gäller adoption av ett minderårigt barn ska barnets bästa komma i främsta rummet.

Adoptionsnämnden är en sådan centralmyndighet som avses i Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner (FördrS 29/1997) samt en sådan nationell myndighet som avses i den i Strasbourg ingångna europeiska konventionen om adoption (FördrS 39/2012).

Adoptionsnämnden kan sammanträda i plenum och har en sektion för internationella ärenden och en sektion för adoptionstillstånd. Ordförande i plenum samt i sektionerna är nämndens ordförande eller vice ordförande. Statsrådet tillsätter adoptionsnämnden för högst fem år i sänder. Den nuvarande mandatperioden är 1.7.2012–30.6.2017. Statsrådet utser nämndens ordförande, vice ordförande, ledamöter och suppleanter. Adoptionsnämndens ordförande, vice ordförande och sekreterare är tjänstemän vid Valvira.

Adoptionsnämndens ordförande är socialrådet Merja Vuori och vice ordförande jurist Riitta Husso. Sekreterare är jurist Jonna Salmela och överinspektör Minna Malviniemi.

Sektionen för internationella ärenden består av nämndens ordförande eller vice ordförande samt minst fyra andra ledamöter. En av ledamöterna ska företräda utrikesministeriet. I sektionen ska det dessutom finnas personer med sakkunskap i juridiska frågor i samband med internationella adoptioner, sakkunskap i det praktiska förfarandet vid internationella adoptioner samt sakkunskap i barnskydd.

Sektionen för internationella ärenden hade följande sammansättning 31.12.2016 (ordinarie ledamot, i parentes suppleant)

utrikesministeriet
jurist Hanna Rantala
(jurist Henna Harju)

juridiska frågor i samband med internationella adoptioner
lagstiftningsrådet Outi Kemppainen, justitieministeriet
(lagstiftningsrådet Laura Määttä, justitieministeriet)

det praktiska förfarandet vid internationella adoptioner
verksamhetsledare Tuula Kumpumäki, Våra Gemensamma Barn rf
(adoptionskurator Anja Wikstedt, Våra Gemensamma Barn rf)

barnskydd
 specialsakkunnig Aila Puustinen-Korhonen, Finlands Kommunförbund
 (ledande jurist Sami Uotinen, Finlands Kommunförbund)

Migrationsverket
 chef för resultatområde Arja Kallakivi
 (överinspektör Eeva-Maria Nieminen)

social- och hälsovårdsministeriet
 regeringssekreterare Johanna Huovinen
 (regeringssekreterare Annika Juurikko)

Sektionen för adoptionstillstånd består av nämndens ordförande eller vice ordförande samt minst fyra andra ledamöter. I sektionen ska det finnas personer med sakkunskap inom områdena barnskydd, adoptionsrådgivning, barns uppväxt och utveckling samt medicin.

Sektionen för adoptionstillstånd hade följande sammansättning 31.12.2016 (ordinarie ledamot, i parentes suppleant)

sakkunskap i adoptionsrådgivning
 socialarbetare Sanna Schultz-Karlsson, Helsingfors stads social- och hälsovårdsverk
 (utvecklingschef Kaisa Tervonen-Arnkil, Rädda Barnen rf)

medicinsk sakkunskap
 överläkare Riitta Aejmelaeus, Valvira
 (överläkare Maarit Sandelin, Valvira)

sakkunskap i barns uppväxt och utveckling
 specialistläkaren i barnsjukdomar Jarmo Salo, UCS
 (specialforskare Johanna Lammi-Taskula, THL)

sakkunskap i barnskydd
 ledande socialarbetare Nina Sormo, Esbo stad
 (socialarbetare Mervi Aarnio, Järvenpää stad)

ledamot från Valvira
 överinspektör Marita Raassina, Valvira
 (socialrådet Eine Heikkinen, Valvira)

I plenum deltar ovannämnda ledamöter i sektionen för internationella ärenden och sektionen för adoptionstillstånd. Dessutom utses till plenum ett behövligt antal ledamöter som företräder myndigheter och organisationer med anknytning till adoptionsnämndens verksamhetsområde. Vid behov kan också andra ledamöter utses till plenum.

Plenums sammansättning 31.12.2016 (ordinarie ledamot, i parentes suppleant)

ovannämnda ledamöter i sektionen för internationella ärenden samt ledamöter i sektionen för adoptionstillstånd med suppleanter och utöver dessa:

ledande socialarbetare Aulikki Haimi-Kaikkonen, Helsingfors stad
(adoptionskoordinator Saara Leinonen, Helsingfors stad)

verksamhetsledare Anja Ojuva, Interpedia rf
(adoptionsansvarig Eija Kiiskinen, Interpedia rf)

chef för den internationella adoptionstjänsten Irene Pärssinen-Hentula,
Rädda Barnen rf
(organisationsjurist Tiina Tammi, Rädda barnen rf)

verksamhetsledare Anu Uhtio, Adoptivfamiljer rf
(styrelseordförande Lilly Korpiola, Adoptivfamiljer rf)

verksamhetsledare Juha Jämsä, Föreningen Regnbågsfamiljer rf
(projektchef Anna Moring, Föreningen Regnbågsfamiljer rf)

verksamhetsledare Minna Vihavainen, Adopterade Finland rf
(vice ordförande Annika Oldenburg, Adopterade Finland rf)

styrelseledamot Reetta Kurjonen, Aikuiset adoptoidut ry
(vice ordförande Karoliina Norhomaa, Aikuiset adoptoidut ry)

2 Adoptionsnämndens verksamhet år 2016

2.1 Adoptionsnämndens administration

Adoptionsnämnden flyttades från social- och hälsovårdsministeriet till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) i början av sin mandatperiod år 2012. Valvira genomförde år 2015 en organisationsreform, och adoptionsnämndens sekretariat placerades vid Valviras avdelning för privata tillstånd och tillsyn över socialvården. I samband med detta utökades nämndens resurser av föredragande.

Under år 2016 förnyades adoptionsnämndens webbplats. På webbsidorna finns information om adoptionsprocessen och om adoptionsnämndens verksamhet. År 2016 togs vid sidan av de personliga e-postadresserna för sekretariatets anställda i bruk e-postadressen adoption@valvira.fi. Under verksamhetsåret utarbetades beskrivningar och dokumentation av sekretariatets arbetsprocesser, och de viktigaste praktiska verksamhetsrutinerna förnyades.

2.2 Utbildning och nationellt samarbete

Adoptionsnämnden arrangerar årligen adoptionsutbildning som i första hand riktas till adoptionsrådgivare och internationella adoptionstjänstorgan. År 2016 arrangerades utbildningen 26.1.2016 på Ständerhuset i Helsingfors. Utbildningsteman var adoptionsbarnets pubertet, adoptionsrådgivning för regnbågsfamiljer samt funktionshindrade personer som adoptionssökande. Dessutom dryftades samtycke av biologiska familjer i utlandet samt aktuella ärenden i adoptionsnämnden. I utbildningen deltog 66 personer som arbetar med adoptionsärenden.

Adoptionsnämnden och Helsingfors tingsrätt höll ett samarbetsmöte år 2016. Tema för mötet var adoptionsnämndens och Helsingfors tingsrätts uppgifter och roll i ärenden som gäller fastställande av adoptioner som gjorts i utlandet. Därtill diskuterades problematiken kring enskilda adoptioner. Orsaken till mötet var en ändring, enligt vilken den behöriga domstolen i internationella familjerättsliga ärenden från och med 1.1.2016 ändrades från Helsingfors hovrätt till Helsingfors tingsrätt.

Under året deltog nämndens ordförande och sekreterare som sakkunniga och föreläsare också i andra utbildningstillfällen.

2.3 Plenum

Adoptionsnämndens plenum har till uppgift att följa utvecklingen i adoptionsärenden samt vid behov ta initiativ i frågor som gäller adoption. Under den gångna mandatperioden har nämnden sammanträtt i plenum vanligen två gånger per år. För att följa utvecklingen i adoptionsärenden har i plenum diskuterats aktuella frågor på bred bas. Till diskussionerna har ibland även kallats sakkunniga, såsom utbildningsexperterna Seija Poikonen och Sanna Mäkipää,

minoritetsombudsmannen Eva Biaudet och juristen vid barnombudsmannens byrå Merike Helander.

Under verksamhetsåret 2016 sammanträdde adoptionsnämnden två gånger i plenum. Adoptionsnämndens plenum kompletterade sitt initiativ till social- och hälsovårdsministeriet om adoptionsbidrag som gällde ändring av 3 § i statsrådets förordning om moderskapsunderstöd och adoptionsbidrag för att höja FPA:s adoptionsbidrag till adoptionsföräldrar. Plenum gav sitt utlåtande om social- och hälsovårdsministeriets proposition, där ändringar föreslås i sjukförsäkringslagen. I utlåtandet föreslogs att föräldraförmanerna skulle utvidgas till att även gälla tillståndspliktiga adoptioner utan adoptionstjänstorgan. För att följa utvecklingen i adoptionsärenden diskuterades år 2016 särskilt organiseringen av de tjänster som ges efter adoption i Finland och även mer allmänt stödet som ges efter att adoptionen fastställts.

2.4 Sektionen för internationella ärenden och internationellt samarbete

Adoptionsnämndens internationella samarbete baserar sig på ovannämnda internationella konventioner samt på adoptionslagen. Enligt konventionerna är centralmyndigheten i en stat som anslutit sig till konventionerna skyldig att bedriva internationellt samarbete i adoptionsärenden.

Sektionen för internationella ärenden ska enligt adoptionsförordningen

- i ändamålsenlig utsträckning samla in och uppdatera uppgifter om främmande staters lagstiftning och praxis i fråga om adoption och internationell adoptionstjänst samt på begäran lämna myndigheter och adoptionstjänstorgan uppgifter om detta;
- följa hur Haagkonventionen iakttas i Finland och vid behov vidta åtgärder för dess iakttagande;
- samarbeta med centralmyndigheterna eller organ som sköter en centralmyndighets uppgifter i de stater som är part i Haagkonventionen, i syfte att uppnå de mål som uppställts i konventionen och för utbyte av de upplysningar som avses i konventionen;
- samarbeta med de nationella myndigheter som utsetts av de stater som är part i den i Strasbourg den 27 november 2008 ingångna konventionen om adoption av barn, i syfte att utbyta de upplysningar som avses i konventionen;
- bevilja tillstånd till tillhandahållande av internationell adoptionstjänst och återkalla beviljade tillstånd;
- bevilja tillstånd för finska adoptionstjänstorgan att samarbeta med utländska adoptionstjänstorgan och återkalla beviljade tillstånd;
- utöva tillsyn över adoptionstjänstorganens verksamhet och deras samarbete med utländska adoptionstjänstorgan;
- lämna de utredningar som avses i 78 § i adoptionslagen och avge de utlåtanden som avses i 79 § i den lagen;
- ge ett sådant samtycke som avses i artikel 17 punkt c i Haagkonventionen samt ett sådant intyg som avses i 8 § i denna förordning i de fall då adoptionstjänstorgan saknas;
- sköta de uppgifter som enligt Haagkonventionen ska skötas av en centralmyndighet och som inte i lag eller genom förordning av statsrådet har anförtrotts något annat organ.

Under sin mandatperiod har sektionen för internationella ärenden avgett utlåtanden bland annat till Helsingfors hovrätt, tingsrätterna och till justitieministeriet. Sektionen har också gett sakkunnig konsultation för ansökningar om internationell adoption som varit under behandling i adoptionsnämndens sektion för adoptionstillstånd, till exempel i fråga om handlingarnas laglighet. Adoptionsnämnden har vid behov varit i kontakt med centralmyndigheter i olika länder, permanenta byrån (Permanent Bureau) vid Haagkonferensen för internationell privaträtt samt med organisationen International Social Service (ISS).

Sektionen för internationella ärenden sammanträdde tio gånger år 2016. År 2016 avgav sektionen justitieministeriet två utlåtanden, varav den ena gällde anslutningen av Kirgisien och Ghana till Haagkonventionen och den andra gällde anslutningen av Namibia till Haagkonventionen. Till Helsingfors tingsrätt avgavs två utlåtanden i ärenden som gällde erkännande av adoptioner i utlandet. Till övriga tingsrätter avgavs två utlåtanden i ärenden som gällde fastställande av adoption.

Genomförandet av Haagkonventionen

Nämnden har en representant i adoptionskonferensen i Haag som arrangeras vart femte år och vars uppgift är att följa och utveckla genomförandet av Haagkonventionen. Senaste gång arrangerades adoptionskonferens i Haag år 2015. Konferensen pågår i flera dagar och behandlar iakttagandet av förpliktelserna enligt konventionen samt genomförandet av konventionen. I konferensen deltar centralmyndigheterna i de länder som överlämnar barn eller tar emot barn till adoption samt olika organisationer i branschen och andra myndigheter. I 2015 års konferens deltog adoptionsnämndens ordförande och två ledamöter, varav den ena deltog som företrädare för justitieministeriet.

Mellan konferenserna deltar centralmyndigheterna i konventionsstaterna, i Finland adoptionsnämnden, årligen i att följa och utveckla genomförandet av Haagkonventionen, bland annat genom att besvara olika förfrågningar som skickas av Haag Permanent Bureau. I gengäld får nämnden information från Permanent Bureau i frågor som gäller enskilda konventionsstater. År 2016 gjordes en förfrågan till Permanent Bureau gällande ett tillstånd som var under prövning vid adoptionsnämndens sektion för internationella ärenden.

Samarbete mellan centralmyndigheter

Nämndens sekretariat svarar regelbundet på kontakter och förfrågningar från centralmyndigheter i olika länder och skickar på motsvarande sätt nämndens förfrågningar till adoptionstjänstorgan och centralmyndigheter, samt i enskilda fall till andra myndigheter. Utredningarna kan gälla till exempel klagomål och adoptioner som skett utan adoptionstjänstorgan, men också mer allmänt ärenden i anknytning till lagstiftning eller praktiska frågor. I omfattande ärenden eller sådana som har stor betydelse för beslutsfattandet tar sektionen för internationella ärenden ställning till innehållet i svaren eller förfrågningarna innan de skickas ut.

Möten mellan de nordiska centralmyndigheterna för adoption

Varje nordiskt land arrangerar turvis det årliga mötet mellan de nordiska centralmyndigheterna. Mötet är till sin karaktär ett arbetsmöte för diskussion och kunskapsutbyte om aktuella fenomen inom internationell adoption och frågor som

gäller tillsynen över adoptionstjänstorgan. Under adoptionsnämndens mandatperiod har möten mellan centralmyndigheterna ordnats i Norge år 2013 och i Danmark år 2014. Adoptionsnämnden i Finland stod värd för mötet år 2015.

År 2016 arrangerades mötet i Island. Det isländska mötets särskilda teman var bland annat internationella adoptioner inom familjen, adoptionstjänstorganens matching-processer, frågor som gäller adoptionssökandenas maximala ålder, frågor som gällde upphörande av adoptionstjänstorganets verksamhet samt tjänster som ges efter adoption och finansieringen av dem. De två sistnämnda frågorna togs upp på Finlands initiativ. I mötet deltog nämndens ordförande, sekreterare samt två ledamöter.

ISS (International Social Services)

Adoptionsnämnden har i sitt arbete använt landsuppgifter och rapporter som tillhandahålls av ISS samt i tre repriser år 2016 besvarat förfrågningar från ISS. Tjänsterna av ISS finns tillgängliga för adoptionsnämnden och andra myndigheter och är avgiftsbelagda. Adoptionsnämnden behöver landsuppgifter och rapporter särskilt när tillstånd övervägs för ett finskt adoptionstjänstorgan att samarbeta med en utländsk samarbetspartner.

Internationell adoptionstjänst

Sammanlagt behandlades nio tillståndsärenden för tillhandahållare av internationell adoptionstjänst. Adoptionsnämnden kallade två gånger adoptionstjänstorganen till ett gemensamt möte år 2016. Vid mötena diskuterades aktuella frågor i anslutning till adoptionstjänstorganens praktiska verksamhet och verksamhetsmiljön för internationella adoptioner. Rädda Barnen rf och Interpedia rf har lämnat ett initiativ till adoptionsnämndens sektion för internationella ärenden om en ändring av modellen för finansiering av tjänster som ges efter adoption. Adoptionsnämnden har tillsammans med adoptionstjänstorganen utrett möjligheterna att förbättra finansieringsmodellen för tjänster som ges efter adoption.

Möte med ANIDO Association från Bulgarien

Adoptionsnämnden har årligen träffat myndigheter från de olika ursprungsländerna som kommit till Finland för att besöka tillhandahållare av internationell adoptionstjänst. Vid Valvira ordnades 9.2.2016 ett möte med adoptionsföreningen ANIDO Association, som är belägen i Sofia, Bulgarien, företrädare för Rädda Barnen rf samt adoptionsnämndens ordförande, sekreterare och en ledamot av sektionen för internationella ärenden. Vid mötet diskuterades ländernas adoptionsprocesser och särskilt internationella adoptioner i Bulgarien och utvecklingen av dem.

Samarbets- och tillsynsresa till Kina

Adoptionsnämnden har sedan år 2014 årligen gjort en samarbets- och tillsynsresa till ett samarbetsland som överlåter barn till Finland för adoption. Under resorna har man träffat landets centralmyndigheter och adoptionstjänstorgan, representanter för ambassaderna och gjort besök till barnhem. Resan till Bulgarien gjordes år 2014, och deltagare var adoptionsnämndens sekreterare samt en ledamot. År 2015 var resemalet Thailand, och deltagare var adoptionsnämndens ordförande, sekreterare samt en ledamot.

Adoptionsnämndens sektion för internationella ärenden gjorde en tillsynsresa till Kina 27.11–2.12.2016. I resan deltog adoptionsnämndens sekreterare och två ledamöter. Syftet med resan var framför allt att lära känna programmet för barn med särskilda behov, men också att utbyta information mellan centralmyndigheterna, diskutera aktuella frågor och på det sättet befästa adoptionssamarbetet mellan Finland och Kina.

Under resan träffade sektionen centralmyndigheten i Kina, China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA). Ett besök gjordes också till finska ambassaden i Peking, barnhemmet i Jinan i Shandongprovinsen och byrån för civila ärenden i Shandong. Byrån för civila ärenden sköter bl.a. registreringen av hittebarn, placerar dem i barnhem och fastställer adoptioner. I resan ingick även möten med samsamarbetsinstanser för Interpedia rf och för Rädda Barnen rf. I deras uppgifter ingår bl.a. att bistå finländska familjer när de hämtar sitt adoptivbarn.

Internationellt adoptionssamarbete

Nordic Adoption Council (NAC)

Adoptionsnämnden deltar i det nordiska adoptionsrådet NAC:s möten, som ordnas vartannat år. Föregående möte ordnades år 2015. Medlemmar i NAC är adoptionsorganisationer från de nordiska länderna. Målet är att samarbeta för att utveckla det nordiska adoptionssystemet och förutsättningarna för adoption. NAC:s medlemsorganisationer anser det vara viktigt att centralmyndigheterna för adoption deltar i samarbetet.

EurAdopt-seminariet i Holland

EurAdopt är de akkrediterade europeiska adoptionsorganisationernas (i Finland tillhandahållare av internationell adoptionstjänst) paraplyorganisation. EurAdopt arrangerar vartannat år en konferens, och inbjudan skickas till ett omfattande urval av aktörer inom adoptionsverksamheten. Adoptionsnämndens sekreterare deltog i EurAdopt 2016-konferensen i Utrecht i Nederländerna. Konferensens tema var "the Relevance of Adoption – Improving the life for children who cannot live with their family". Under konferensen behandlades internationell adoption på bred bas och ur ett flertal synvinklar. Föredrag och diskussioner behandlade olika metoder för barnskyddet i ursprungsländerna att ta hand om barn som inte kan leva hos sina biologiska föräldrar. Den andra dagen av konferensen ägnades åt internationellt adopterade barns egna erfarenheter. Antalet deltagare var 250 och de kom från 25 länder. I konferensen deltog centralmyndigheter från tio europeiska länder.

2.5 Sektionen för adoptionstillstånd år 2016

Sektionen för adoptionstillstånd behandlar ärenden som gäller beviljande av adoptionstillstånd, ändring av villkoren för ett tillstånd, förlängning av ett tillstånds giltighetstid och återkallande av tillstånd. Sektionen för adoptionstillstånd behandlar dessutom anmälningar om ändringar i adoptionssökandens förhållanden.

Tillstånd till adoption ska i princip alltid ansökas när en person som är bosatt i Finland vill adoptera ett barn under 18 år (s.k. extern adoption). Tillståndskravet gäller både inhemska och utländska adoptioner. Adoptionstillstånd beviljas för viss

tid, högst två år. Om det sker en väsentlig förändring i adoptionssökandens förhållanden under den tid tillståndet gäller, ska sökanden utan dröjsmål anmäla detta till adoptionsnämnden. Förlängning av tillståndets giltighet ska vid behov ansökas innan giltighetstiden för tillståndet går ut. Adoptionstillstånd behövs inte i inhemska adoptioner, om sökanden vill adoptera sin makes eller makas barn (s.k. adoption inom familjen) eller ett barn som varaktigt har vårdats och uppfostrats av sökanden.

Adoptionsnämndens sektion för adoptionstillstånd samlades år 2016 totalt 21 gånger, varav 11 gånger i sin normala sammansättning och 10 gånger i begränsad sammansättning som består av nämndens ordförande eller viceordförande samt sektionens ledamot eller suppleant som företräder sakkunskap i barnskydd eller adoptionsrådgivning. En förutsättning för att ett ärende kan behandlas i begränsad sammansättning är att avgörandet av ärendet med hänsyn till förhållandena i det aktuella fallet och nämndens tidigare praxis kan anses vara klart.

År 2016 avgjorde adoptionsnämndens sektion för adoptionstillstånd 98 ärenden som gällde tillstånd till internationell adoption. I sex fall beviljades inte tillstånd. För 65 tillstånd beviljades förlängning, och i fyra fall förlängdes tillståndet inte. Antalet behandlade ärenden som gällde förändrade förhållanden var 28.

Under år 2016 beviljade adoptionsnämnden 22 nya tillstånd till inhemsk adoption och förlängde giltighetstiden av 13 tillstånd. I ett fall gällde ärendet förändring i förhållandena.

Både antalet tillståndsärenden för internationella adoptioner och för inhemska adoptioner var år 2016 mindre än år 2015.

I undantagsfall kan adoptionstjänstorganets tjänster inte anlitas. Då kan adoptionstillstånd närmast beviljas i sådana fall där barnet som ska adopteras är en nära släkting till sökanden, och barnets ursprungsland saknar ett finländskt adoptionstjänstorgan. År 2016 behandlade adoptionsnämnden sju ansökningar som gällde adoption utan adoptionstjänstorgan. I tre av dessa fall beviljades tillstånd till adoption.

Behandlingen av ansökan om tillstånd till adoption är det snabbaste skedet i sökandens adoptionsprocess. Behandlingstiden för tillståndsärenden var år 2016 i genomsnitt 1–2 månader. Majoriteten av de mottagna ansökningarna behandlas vid nämndens påföljande sammanträde. Behandlingen fördröjs av bristfälliga ansökningshandlingar eller annat behov av tilläggsutredning.

Mer information om tillståndssektionens verksamhet finns i statistiken på [adoptionsnämndens webbplats](#).

3 Internationella adoptioner

Vid internationella adoptioner ska adoptionstjänstorgan i regel alltid anlitas. År 2016 fanns det tre adoptionstjänstorgan i Finland: Interpedia rf, Rädda Barnen rf:s internationella adoptionstjänst och Helsingfors stads social- och hälsovårdsverk. Helsingfors stads internationella adoptionstjänst tar inte längre emot nya kunder, men behandlar de ansökningar som redan inletts och sköter även sina tidigare kunders tjänster som ges efter adoptionen.

Adoptionstjänstorganet ska bistå adoptionssökanden vid åtgärder som hänför sig till internationell adoption av barn under 18 år samt övervaka att adoptionerna genomförs i enlighet med barnets bästa, med respekt för i internationell rätt erkända principer om barnets rättigheter och utan att någon på ett obehörigt sätt får ekonomisk eller annan nytta av adoptionerna. Adoptionstjänstorganet sköter även uppgifter inom tjänsterna som ges efter att adoptionen fastställts.

3.1 Adoptionstjänstorganens utländska samarbetsinstanser

Adoptionsnämnden beviljar tillstånd för adoptionstjänstorgan samt tillstånd till dem att samarbeta med utländska adoptionstjänstorgan. Tillstånd beviljas för en bestämd tid på högst fem år. Tabellen nedan visar gällande kontakttillstånd 31.12.2016, separat för varje land.

Helsingfors stad		
Land	Centralmyndighet	Kontakt
Bulgarien	Ministry of Justice	Happy Child Assosiation
Estland	Socialministeriet i Estland	Socialministeriet i Estland
Sydafrika	Department of Social Development	Johannes Child Welfare Society (JCWS)
Thailand	Department of Children and Youth (DCY)	Thai Red Cross Children´s Home Department of Children and Youth (DCY)
Interpedia ry		
Land	Centralmyndighet	Kontakt
Bulgarien	Ministry of Justice	Family National Association (FNA)

Colombia	Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF)	Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) Fundación Centro para el Reintegro y Atención del Niño Fundación Casa de la Madre y el Niño Fundación Ayuda A La Infancia Hogar Bambi – Chiquitines
Indien	Central Adoption Resource Agency (CARA)	Central Adoption Resource Agency (CARA)
Kina (PRC)	China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA)	China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA)
Sydafrika	Department of Social Development	Abba Adoptions
Taiwan	-	Christian Salvation Services (CSS)
Thailand	Department of Children and Youth (DCY)	Department of Children and Youth (DCY)
Rädda Barnen rf		
Land	Centralmyndighet	Kontakt
Bulgarien	Ministry of Justice	ANIDO Association
Filippinerna	Inter Country Adoption Board (ICAB)	Inter Country Adoption Board (ICAB)
Kina (PRC)	China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA)	China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA)
Kirgisien	Ministry of Labour and Social Development	Ministry of Labour and Social Development
Thailand	Department of Children and Youth (DCY)	Department of Children and Youth (DCY)

3.2 Utvecklingen av antalet barn som anlänt till Finland

Från och med år 1985 har sammanlagt 4 575 barn anlänt till Finland via internationell adoption genom förmedling av adoptionstjänstorgan. Antalet har sjunkit under de senaste åren. År 2014 anlände 142 barn via internationell adoption, år 2015 var antalet barn 93 och år 2016 anlände 58 barn till Finland. Av de barn som mottogs var 67 % 2-åringar eller yngre.

Förändringen i antalet barn som kommit till Finland är stor om siffrorna jämförs med år 2005, då 308 barn anlände till Finland. Det minskande antalet internationellt adopterade barn är ett globalt fenomen. Minskningen av antalet barn som anlänt till Finland påverkas allmänt av att det från länder som överlåtit ett stort antal barn ges allt färre barn till adoption. I Finland är orsaken till den minskande trenden i synnerhet upphörandet av adoptionssamarbetet med Ryssland, Kenya och Etiopien under åren 2015–2016. Adoptioner från de nya samarbetsländerna Bulgarien, Kirgisien och Taiwan har inte ännu kommit i gång i full skala. Det

minskade barnantalet beror också på att Helsingfors stad har beslutat upphöra med att ta emot nya kunder till Helsingfors stads adoptionstjänst.

Det finns ingen statistik om inhemska externa adoptioner, eftersom adoptionsnämnden inte får information om barn som adopterats i hemlandet. Tillståndsplikten gäller endast för de sökande av inhemsk adoption som inlett adoptionsrådgivning efter 1.7.2012.

Mer detaljerad information om barn som anlät till Finland finns i statistikerna på [adoptionsnämndens webbplats](#).

Antal internationellt adopterade barn som anlät till Finland genom förmedling av adoptionstjänstorgan 1986-2016

	1985	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bulgarien															1	
Colombia	385	37	22	20	18	14	17	11	11	7	8	2	16	5	9	
Dominikanska republiken	6															
Estland	60	2	4	3	2	3	1	2						1		
Etiopien	191	6	7	5	15	13	14	16	10	10	3	3	3	3	1	
Filippinerna	7	12	12	19	21	19	11	10	12	8	21	10	14	6	9	
Guatemala	13															
Indien	97	6	8	15	4	9	2	7	3	7	8	8	7	5	5	
Karelska republiken	3															
Kenia									9	6	10	4	6	4		
Kina	265	61	133	140	49	46	18	33	23	41	62	47	33	27	10	
Polen	24	1	2	2												
Rumänien	34															
Ryssland	550	26	41	35	50	20	34	36	38	31	17	15	10			
Sri Lanka	43															
Sydafrika	22	23	24	27	22	25	36	41	32	45	32	37	37	35	14	
Taiwan	1															
Thailand	334	64	36	42	37	27	24	31	22	8	14	15	15	9	11	
Vietnam	35															
SAMMANLAGT	2070	238	289	308	218	176	157	187	160	163	175	141	142	93	58	

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

PB 210

00281 Helsingfors

Mannerheimvägen 103b, 00280 Helsingfors

Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Telefon 0295 209 111

Fax 0295 209 700

E-post: kirjaamo(at)valvira.fi

www.valvira.fi